

børlige Behandling. Det være imidlertid langt fra mig her at ville gaa i Rette med det ærede Medlem, fordi han for lang Tid siden, maaske for en 10 Aar siden eller endnu længere Tid tilbage, har udtalt en anden Mening end den, han nu har. Den Slags Konsekvents, at forlange, at man til evig Tid skulde anse det for givet, at ethvert Ord, man havde sagt, var det eneste rigtige, anser jeg for aldeles uholdbar.

Saaledes forholder det sig vistnok med Hensyn til denne Bogstavfortolkning; dermed kan man forsætte i en Uendelighed, uden at man kommer til noget som helst sikkert Resultat. Hvorledes skulle vi da forstaa den nuværende Tilstand? Hvorledes er det blevet muligt, at man kom ind paa saa mange Fortolkninger, som i en tidligere Tid vilde have været aldeles umulige, hvad enten de nu ere rigtige eller ikke? Ja, mine Herrer, det er virkelig Umagen værd at minde om, hvorledes det Umulige er blevet muligt. Det er kun blevet muligt, fordi der fra et politisk Partis Side i en Række af Aar er blevet udstedt en saa uforstandig Aftærd, at der opstod en saadan Forbittrelse, en saadan Ubillie, at man af Nødværge mod en saadan Optræden greb til de Fortolkninger, hvorom der nu tvistes. Jeg skal ikke nærmere dvæle ved Forriden, men jeg kan ikke lade være at stille den Betragtning i Spidsen, at uden en saadan foregaaende Opreggelse vilde den nuværende Tilstand, saaledes som den i adskillige Aar har udviklet sig, aldrig være kommen; af den komme vi ikke ud ved juridiske Bogstavfortolkninger. Og dog maa man — saa sandt vi ellers skulle kunne siges at leve under konstitutionelle Vilkaar — spørge: Ere da de i § 25 opstillede Betingelser for foreløbige Loves Gyldighed aldeles betydningsløse? Maa der ikke paa Basis af den kunne danne sig en Opfattelse, som bør faae sin Betydning ved Spørgsmaalets Afgjørelse? Ja, jeg vil nu gaa saa vidt at sige, at jeg tror, at selv om der ikke havde eksisteret nogen § 25, saa vilde den Optræden, som tidligere fandt Sted fra et politisk Partis Side, have ført til, at man uden nogen Hjemmel i nogen § 25 havde sørget for at skaffe Midler til de Udgifter, som ere nødvendige til Opretholdelsen af Stats-husholdningens regelmæssige Gang, hvad enten det skete ved kongelig Resolution eller ved kongelig Anordning. Jeg udtaler dette ligefrem, fordi jeg tror, det er sandt. Men § 25 eksisterer nu en Gang. For Alle dem, der ikke ønske Grundloven overhovedet kastet over Bord — om der er Nogen, der ønsker dette, ja, det

skal jeg lade være usagt; men i hvert Fald er det ikke Mange — for Alle dem, siger jeg, der ikke ville kaste Grundloven helt over Bord, opstaar da det Spørgsmaal: Hvad hjælper da Grundlovens § 25 til, naar en Bogstavfortolkning ikke fører til noget Resultat? Hvor skal Grændsen findes? Jeg kan derpaa kun svare i al Korthed: Der maa udvikle sig en ny Praxis, hvorigennem den naturlige konstitutionelle Retssfølelse, som kræver Grundlovens Forskiel mellem almindelige Love og foreløbige Love opretholdt, udfæstgøres. Der kan ikke uden ny Grundlovsbestemmelse opstilles nogen almindelig Regel, som kan overføres umiddelbart paa de enkelte Tilfælde; men det kommer an paa det almindelige Udgangspunkt. Her vil naturligvis forskellige Meninger gjøre sig gjældende — det kan ikke være Andet — og vi komme ikke ud af de nuværende Tilstande, førend der finder en Tilnærmelse Sted i saa Henseende; men det har den største Betydning, at de enkelte Skridt, som foretages fra de forskellige Things Side, ere af den Natur, at de vidne om Dufte, om Stemning og Tilbøielighed til at faae de abnorme Tilstande afløst med normale; det er Provetstenen med Hensyn til disse Grundlovsbestemmelers Anvendelse, om den Anvendelse, man gjør af dem, forøger det Abnorme eller formindsker det, om den fører os længere bort fra, eller om den fører os tilbage til mere normale Tilstande. Fra dette Synspunkt, og naar jeg tager Hensyn til den Betydning, som de foreløbige Love have udøvet, kan jeg — hvad enten nu Mange eller Faa maatte være enige med mig — ikke lade være at pege paa det Punkt i Landsthingets Stilling, som efter min Mening Aar for Aar bliver betænkligere, og det er den Maade, hvorpaa det lader de foreløbige Love, som forelægges det, ligge uden at behandle dem, uden at føre dem frem, saaledes at de kunne komme over i Folkethinget. Det er for mig et stort Spørgsmaal, om det, der kan vindes derved, ikke er mange Gange mindre end det, der tabes, og om der ikke vilde være bundet for den konervative Sag for Landsthinget og for Regjeringen, meget Mere, om disse foreløbige Love, istedetfor at ligge her hengjente, kom over til Folkethinget; selv om de der bleve forkastede. Det er et stort Spørgsmaal, om ikke alle Parter vilde staa sig langt bedre derved, end ved paa den Maade, som nu sker, at dække over det Hele. Man har henvist til, at Folkethinget lader den foreløbige Finanslov ligge; Enhver vil dog let føle — selv det ærede Medlem, som henviste hertil, vil vist ogsaa føle det —, at der i Virkeligheden deri ikke her kan søges noget Forsvar for Lands-